

ПО ТРАГИТЕ НА ПИСМОТО И НА ЈАЗИКОТ НА АНТИЧКИТЕ МАКЕДОНЦИ

Томе Бошевски, Аристотел Тентов

А п с т р а к т: Во трудов се презентирани резултатите од истражувањата реализирани во рамките на проектот „Дешифрирање на средниот текст на каменот од Розета“.

Констатирано е дека за средниот текст на каменот од Розета е користено слоговно писмо од типот согласка-самогласка. Идентификувани се симболи за 25 согласки. Користејќи ја постапката на пресликување и ротација во рамнината на пишување, определен е еднозначен начин за поврзување на симболот за согласка со 4 или со 8 самогласки. Иако ретко употребувани, идентификувани се и симболите за запишување на изолирани самогласки и согласки. Во анализираниот текст, покрај пишувањето на слоговните знаци еден до друг, често се пишувани слоговните знаци и еден над друг, во форма на лигатури. Иако во мал број, идентификувани се и неколку пиктографски симболи.

Озвучувањето на идентификуваните слоговни знаци, осамени согласки или самогласки и лигатури, е реализирано со користење на архаизми од дијалекти на современиот македонски јазик. Во анализираниот текст кој е пишуван оддесно налево, без растојание меѓу зборовите и без одвојување на речениците во непрекината низа, идентификувани се повеќе од 160 зборови кои го задржале значењето во некои дијалекти од современиот македонски јазик. Исто така, идентификувани се и одреден број граматички правила кои се препознатливи и во современиот македонски јазик, како што е формирањето суперлатив кај придавките со префиксот **нај**, множина кај именките со додавката **и**, појавата на определена и неопределена форма кај именките и зачестената употреба на предлогот **на**. Со вака идентификуваните слоговни знаци, нивното озвучување и определените правила на пишување, создадена е еднозначна методологија за препознавање на одредени зборови и за читање на напишаното.

Резултатите од дешифрирањето на средниот текст на каменот од Розета укажуваат на многу повеќе детали кои ги нема во текстот запишан со античко-грчко писмо. Оваа констатација го потврдува сознанието на науката

уште од времето на Томас Јанг (1822 година) дека средниот текст е оригиналот. Врз основа на нашите истражувања, ова сознание можеме да го допрецизираме со констатацијата дека декретот на фараонот во средниот текст на каменот од Розета во оригинал е напишан на јазикот на античките Македонци со писмо на *живише гоѕидари*, односно со официјалното писмо и јазик на државата којашто тие ја управувале повеќе од еден век.

Клучни зборови: антички Македонци, писмо, јазик

ВОВЕД

Предмет на ова истражување е дешифрирање на средниот текст на каменот од Розета.

Каменот од Розета е еден од најпознатите текстуални артефакти од стариот Египет што е предмет на голем број проучувања и истражувања во научниот свет од ова подрачје. Името го добил според местото каде што е ископан, тоа е Розета, односно Ел-Рашид на арапски. Откриен е од некој француски војник кој работел на ископување фортификациски објекти за потребите на војската на Наполеон во текот на неговата кампања во Египет, во 1799 година. По кратко-трајниот воен судир со англиската војска која ја добива војната, склучен е мировен договор во Александрија во 1802 година. Согласно одредбите на овој договор, сите добра и артефакти што ги поседувала француската војска им припаднале на Британците. Врз основа на тоа, каменот од Розета е однесен во Англија, каде што и ден-денес се наоѓа и е еден од најпознатите експонати на Британскиот музеј во Лондон.

Каменот од Розета претставува карпа црн гранит, прикажан на сликата 1.

Значењето и интересот што каменот од Розета го побудил во научниот свет се заснова на тоа што на него е напишан посебен декрет, според современата наука издаден од свештениците за величање на фараонот Птолемеј V Епифан Евхаристос една година по неговото крунисување, поточно, согласно денешниот календар, на 27 март 196 година пред н.е. Посебниот интерес произлегува поради тоа што овој декрет е напишан со три писма, и тоа: со хиероглифи, со т.н. демотско и со античко-грчко писмо. Врз основа на текстот напишан со античко-грчкото писмо, познатиот француски научник Шамполион во 1822 година го дешифрирал хиероглифското писмо употребувајќи античко-египетски јазик за озвучување.

Сл. 1. Слика на каменот од Розета од Британскиот музеј во Лондон

Според сознанијата на современата наука, и покрај тоа што текстот е напишан со три писма, употребени се два јазика, и тоа: античко-египетски, во текстот напишан со хиероглифи и со демотско писмо, и античко-грчки, во текстот напишан со античко-грчко писмо. Сè до почетокот на 20-тиот век била општоприфатена тезата дека на каменот од Розета се употребени *џри џисма* на *џри јазика*. Поради тешкотиите со определување и дефинирање на третиот јазик којшто е користен при пишувањето на средниот текст на каменот, во првата декада од 20-тиот век почнува да доминира тезата дека на каменот се употребени *џри џисма* и *два јазика*. На овој начин, сегашната наука застапува гледиште дека за да се напише декретот на каменот од Розета на античко-египетски јазик се користени две писма: хиероглифско и демотско.

Основна претпоставка при нашето истражување е дека при пишување на текстот на каменот од Розета употребени се *џри џисма*, но на *џри јазика*, и тоа: *античко-египетски*, напишан со хиероглифско писмо, *античко-македонски*, напишан со демотско писмо, и *античко-грчки*, напишан со античко-грчко писмо. Оваа претпоставка се заснова врз фактот што тогашните владетели на Египет, династијата на Птоломеите, потекнуваат од Птоломеј Сотер, генерал на Александар Македонски, односно се антички Македонци. И според сознанијата на дел од современата наука, античките Македонци зборувале на јазик различен од античко-грчкиот, а повеќе од очигледно е дека тие морале да знаат да пишуваат и да читаат на својот јазик. Наша претпоставка е дека писмото што тие го користеле е писмото употребено во средниот текст на каменот од Розета, што денес во научните кругови е познато под терминот демотско писмо. Претпоставката добива на веродостојност, ако се земе предвид дека демотското писмо било во универзална употреба во тогашниот писмен дел од светот, односно се употребувало и во тогашна Персија и Египет за пишување на државни документи, документи за имотно-правни работи, научни текстови, поезија и проза.

Изгледот на средниот текст на каменот од Розета е прикажан на сликата 2.

Познато е дека демотското писмо по својот карактер е слоговно, што значи дека секој знак означува еден слог од типот согласка-самогласка. Во споредба со буквеното писмо, слоговното писмо многу повеќе е подложно на влијание во поглед на јазикот на кој тоа се употребува. Од оваа причина, би требало да постојат различни варијанти на самото писмо во зависност од јазикот на којшто се пишува,

како што тоа, впрочем, е случај и ден-денес со латиницата, каде што постојат различни варијанти за различни јазици каде што се употребува таа.

Сл. 2. Слика на средниот текст на каменот од Розета

Треба да се напомене дека во минатото и денес демотското писмо било и е предмет на интензивни истражувања. Едно од најзначајните и водечки дела во подрачјето на изучувањето на демотското писмо, па и јазик како што се нарекува ново-египетскиот јазик, е „Речник и граматика на демотскиот јазик“, на Ориенталниот институт од Чикаго, САД. Иако е јасно и сосема општоприфатено дека станува збор за слоговно писмо, во оваа значајна публикација авторите истакнуваат дека не се во состојба да читаат знак по знак (слог по слог), туку предлагаат текстот да се чита збор по збор, притоа претпоставувајќи апсолутна јазична идентичност во формирањето на речениците, изразите и сите имиња на владетелите и боговите во текстот на античко-египетскиот со античко-грчкиот текст.

Во текстот што следи прикажани се сознанијата и резултатите на нашите истражувања при анализа и дешифрирање на средниот текст на каменот од Розета, поаѓајќи од претпоставката дека текстот со демотско писмо е напишан на јазикот на *античкии* Македонци, односно на *античко-македонски јазик*.

Во првата глава од текстот дадени се основните карактеристики на анализираното писмо. За разлика од истражувањата на Ориенталниот институт од Чикаго, во нашите истражувања на демотското писмо поаѓаме од основниот факт: тоа е слоговно писмо и ние го разгледуваме знак по знак, односно слог по слог. Дефинирани се неколку групи на слоговни знаци, според нивната намена во поглед на тоа дали се озвучува слог, самостојна согласка или самостојна самогласка. Исто така, идентификувани се и неколку знаци што најверојатно се остаток од некое постаро пиктографско писмо и како такви означуваат цел поим. Дефиниран е и начинот на пишување на т.н. лигатури, што според нас претставува карактеристика на античко-македонската варијанта на ова широко употребувано писмо во дадениот период на медитеранско-азиската цивилизација.

Во втората глава прикажана е постапката за озвучување на слоговните знаци, знаците за означување на чиста согласка, чиста самогласка и начинот на читање и озвучување на пиктографските знаци и лигатурите. Слоговните знаци ги класифицираме во 3 класи, и тоа: асиметрични, симетрични и накосени знаци. Асиметричните знаци се карактеризираат со тоа што можат да имаат 8 положби во рамнината на пишување, па затоа се употребуваат за запишување на согласките што можат да формираат поединечни слогови со сите осум самогласки, колку што ги содржел античко-македонскиот јазик. Симетричните и накосените слоговни знаци можат да имаат само 4 положби во рамнината на пишување, со што можат да се запишат слогови на соодветни согласки со 4 самогласки. Меѓутоа, по правило согласките за чие означување се употребува симетричен или накосен знак прават дополнително слог и со самогласката **и**. За запишување на вакви слогови, бидејќи не е предвидено да се користи слоговен знак, се употребува чиста согласка и ознаката за чистата самогласка **и**. Како остаток од некое постаро писмо во анализираниот текст се среќава и употребата на 4 пиктографски знаци. За два од нив го дефинираме нивното озвучување и значење, додека за другите два успеавме да го дефинираме само нивното значење. Лигатурите се посебна форма за запишување, при што на местото определено за еден знак се среќаваат 2 до 3 знака напишани еден на друг и/или еден врз друг. При читањето на лигатурите едноставно само се чита значењето (во вид на слог) на секој поединечен знак, а меѓу нив се вметнува слогот **на**, што во потполност ја одразува геометриската положба на знаците. Оттука, многу јасно следува нашата претпоставка дека лига-

турите би требало да бидат основна карактеристика на античко-македонската варијанта на ова писмо, со оглед на фактот што и денешниот македонски јазик се одликува со многу честа употреба на предлогот *на*.

Во третата глава, преку примена на правилата за озвучување, прикажани во втората глава, дадени се: начинот на формирање суперлативна форма на придавките, начинот на изразување множина кај именките и начинот на формирање определена и неопределена форма кај именките.

Во четвртата глава е детално разработена најчесто среќаваната композиција на зборови во текстот, односно титулите, името, презимето и прекарот на царот.

Во петтата глава прикажани се имињата на мајката и на таткото на царот, имињата на неговиот дедо, прадедото и прапрадедото, како и имињата на некои од нивните сопруги што ги среќаваме во анализираниот текст.

Во шестата глава обработени се категориите на млади прислужнички што се набележани во текстот.

Во седмата глава опфатени се различните категории свештеници наведени во анализираниот текст.

Во осмата глава дадена е детална анализа на последниот ред во текстот. Основната причина за ова се заснова на фактот што овде е дадена наредбата во кои храмови, во кои земји и на кои писма да се напише декретот. За разлика од античко-грчкиот текст во кој се наведени само храмовите од прв, втор и трет ред, во овој дел од текстот се наведуваат групите храмови на Богот Змија на Устието, Богот на Асуан и нашиот Бог. Треба да се напомене дека Богот Змија бил Бог на Делтата на Нил и на Долен Египет, а богот на Асуан главен Бог на Горен Египет, што е општоприфатен факт во современата наука од ова подрачје. Во однос на деловите од земјата каде што треба да се постави каменот со декретот, како и во однос на двете писма на коишто покрај елинското писмо треба да се напише декретот нема никакви информации во античко-грчкиот текст. Ова е од едноставна причина што делот од каменот на ова место е откриен. Во анализираниот текст успеавме да ги одгатнеме трите земји во чии храмови се наведува дека треба да биде поставен каменот, и тоа: Египет, Синај и земјата на најголемиот Бог Чо на Тнани (за оваа територија претпоставуваме дека е подрачјето на Натанија во денешен Израел). За писма-

та на коишто треба да биде напишан декретот среќаваме описен приказ, и тоа: писмото *на Врховнӣе свешт̄еници, на Живиӣе г̄ос̄иода-ри* и на *Данајцӣӣе*. Писмото на врховните свештеници е хиероглифското писмо, писмото на живите господари е писмото на античките Македонци, затоа што живите господари биле по потекло антички Македонци, а името Данајци најверојатно била ознака со која античките Македонци се обраќале кон Грците во тој период.

Во деветтата глава опфатени се имињата на териториите и народите што ги среќаваме во анализираниот текст. Успеавме да идентификуваме како античките Македонци го нарекувале Египет, двата дела на Египет – Долен и Горен Египет, како и античко-македонското име за Синај. Во текстот се наведуваат и имињата на етносите што живеат во антички Египет. Интересно е тоа што покрај Египќаните (во оригинал во демотскиот текст наречени Гупаци), Данајците (античко-македонски термин за античките Грци) се спомнува и посебен етнос – египетски Данајци. Уште поинтересно е тоа што античките Македонци се нарекуваат деца на Деа, којашто и според современата наука е Божица Мајка кај Македонците.

Во десеттата глава наведени се имињата на боговите на античките Македонци. За дел од нив успеавме да ја одгатнеме и нивната функција како богови. Во текстот ги идентификувавме и имињата на некои богови на античките Египќани, онака како што се нарекувале во оригинал на античко-египетски. Со оглед на тоа што истите богови во античко-грчкиот текст се запишани со нивните античко-грчки имиња, првпат сме во состојба да наведеме како еден ист бог се нарекувал на античко-египетски, античко-македонски и античко-грчки. Ова сознание е дијаметрално спротивно со толкувањето на современата наука каде што на античко-египетските богови во текстот напишан со хиероглифско писмо им се даваат истите имиња како што се наведени во античко-грчкиот текст. Во нашите истражувања ја потврдуваме претпоставката дека имињата на боговите кај различни народи на различни јазици *мора* да се разликуваат, само нивните функции остануваат исти.

На крајот од текстот е даден заклучокот.

Како Прилог 1 даден е речник на поими што се прочитани според предложената постапка за читање. За полесно снаоѓање, речникот е даден во вид на табела со пет колони, и тоа: во првата колона е даден оригиналниот запис, во втората колона е даден генериран препис според нашата постапка, во третата колона е дадено озвучување-

то на записот според оригиналната постапка за озвучување претставена во текстот, во четвртата колона е дадено толкувањето на значењето на современ македонски јазик, а во петтата колона е даден преводот на соодветниот поим на англиски јазик, кој пак е направен врз основа на античко-грчкиот текст и е присутен во соодветната литература. Ова е направено за да може да се споредат резултатите од читањето според предложената постапка со општопознатите и прифатените резултати од читањето на античко-грчкиот текст.

1. ОСНОВНИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА АНАЛИЗИРАНОТО ПИСМО

При пишувањето на средниот текст на каменот од Розета користено е писмо со следниве основни карактеристики:

- Насоката на пишување е оддесно налево;
- Нема интерпункциски знаци во денешна смисла на зборот;
- Нема големи букви;
- Нема разделување на зборовите и употреба на празно место, се пишува во непрекината низа;
- Употребеното писмо е слоговно, од типот согласка самогласка, со незначителна употреба на определени знаци од сликовното писмо.

1.1. Идентификација на слоговните знаци

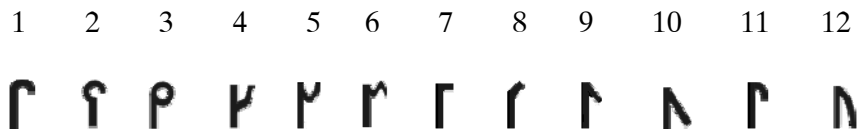
Релативно значајниот обем на расположливиот текст, од околу 4 500 знаци, ни дава шанса да ги идентификуваме формите на знаците кои се во основата на употребеното писмо. Како најчесто појавувани, обележани се асиметрични, симетрични и коси знаци.

1.1.1. Асиметрични слоговни знаци

Асиметричните слоговни знаци имаат особина во рамнината на пишување да се запишат во 8 (осум) различни положби и на тој на-

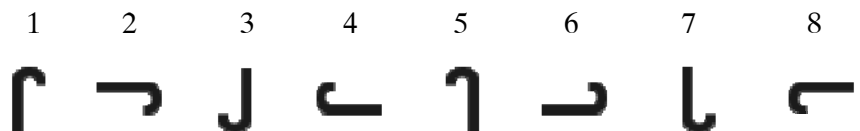
чин еднозначно да обележат слогови на една согласка со 8 самогласки.

Во анализираниот текст се идентификувани 12 (дванаесет) асиметрични знаци, и тоа:

како ознаки за 12 (дванаесет) согласки.

Секој од овие 12 знака во рамнината на пишување може да биде запишан во по 8 (осум) положби, како на пример:

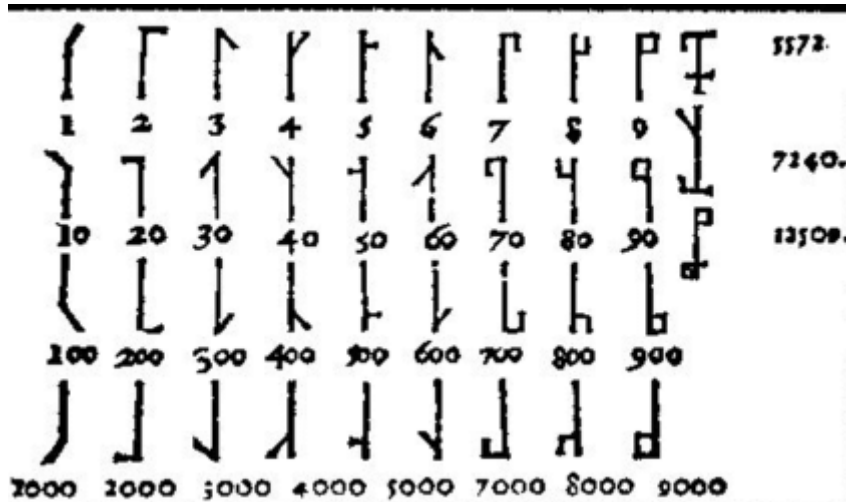
На овој начин, со само 12 различни асиметрични знаци еднозначно можат да се напишат $12 \times 8 = 96$ слогови од видот согласка-самогласка.

Асиметричните знаци набележани под броевите 1, 3, 5, 7, 8 и 9, во положбата запишана под броевите 1, 3, 5 и 7 во XVI век се користени од познатиот математичар Cardan како знаци за пишување броеви, во неговото дело "System for writing numbers".

Како што во анализираниот текст со обликот на знакот се определува согласката, а со положбата самогласката во слогот, Cardan во своето дело со обликот на знакот ги определува цифрите, а со положбата ги определува тежините (единици, десетки, стотки и илјади) во бројот, што е прикажано на слика 1.1. Броевите меѓу 1 и 9999 се пишуваат во облик на лигатури, при што е заедничка вертикалната црта, а се додаваат страничните елементи на соодветните цифри, како што е прикажано во десниот дел на сликата 1.1.

Ако се потсетиме дека анализираниот текст е од вториот век пред новата ера, запишан на територијата на Египет, а Cardan творел во XVI век од новата ера во Италија, можеме да констатираме дека

по 1800 години на Медитеранот сè уште се знаело за знаците од анализираното писмо.

Сл. 1.1. Систем за пишување броеви
(од книгата на Cardan, ARS MAGNA,, System for writing numbers,,)

1.1.2. Симетрични слоѓовни знаци

Симетричните слоѓовни знаци имаат особина во рамнината на пишување да се запишат во 4 (четири) различни положби и на тој начин еднозначно да обележат слоѓови на една согласка со четири самогласки. Во анализираниот текст се идентификувани 6 (шест) знаци, и тоа:

како знаци за 6 (шест) согласки.

Секој од овие 6 знаци во рамнината на пишување може да биде запишан во 4 (четири) положби, како на следниов пример:

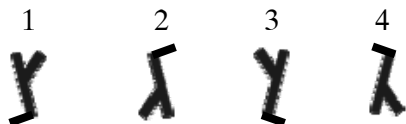
На овој начин, со 6 различни знаци можат еднозначно да се запишат $6 \times 4 = 24$ различни слогови од видот согласка-самогласка.

1.1.3. Накосени слоѓовни знаци

Накосените слоѓовни знаци, исто како и симетричните слоѓовни знаци, во рамнината на пишување можат да се запишат во 4 (четири) различни положби и на тој начин еднозначно да обележат слогови на една согласка со четири самогласки. Во анализираниот текст се идентификувани 6 (шест знаци), и тоа:

Секој од овие 6 знаци во рамнината на пишување може да биде запишан во 4 (четири) положби, како на следниов пример:

На овој начин, со 6 различни знаци можат еднозначно да се запишат $6 \times 4 = 24$ различни слогови од видот согласка-самогласка.

1.1.4. Специфичен слоѓовен знак

Посебно треба да ја обележиме појавата во текстот на еден специфичен знак кој го идентификуваме во 4 форми, и тоа:

Во последната форма, како две коси црти доближени во горниот дел, овој слоѓовен знак го среќаваме и ден-денес во повеќе слоѓовни писма на азискиот континент.

1.2. Знаци за изолирано пишување согласки

Некои од согласките во текстот се среќаваат запишани изолирано, и тоа во следнава форма:

Косата црта во составот на основниот знак во првите два и во последниот случај е употребена во функција на вирам, односно ја елиминира самогласката од соодветниот слог.

1.3. Знаци за изолирано пишување самогласки

При пишувањето се јавува потреба за запишување на изолирана самогласка. За запишување на изолирана самогласка се употребуваат знаци само во една положба. Во текстот се идентификувани следниве знаци што рефлектираат да ги претставуваат самогласките:

1.4. Пиктографски знаци

Како остаток од некое постаро писмо, во анализираниот текст се појавуваат неколку знаци кои не се вклопуваат во слоговната концепција. Тоа, пред сè, се однесува на многу често појавуваните три вертикални и три коси црти:

што претставува појава која веќе е проучувана во соодветната литература од ова подрачје.

Не толку често, се појавуваат уште два други знака, кои исто така не можат слоговно да се појаснат, и тоа:

Првиот знак претставува стилизирана форма на египетскиот бог на мртвите, а вториот стилизирана форма на змија.

1.5. Пишување на лигаџури

Воочливо е дека во текстот покрај пишувањето на слоговните знаци еден до друг се појавува и нивно пишување еден над друг и еден врз друг, како на пример:

Овие форми ги нарекуваме лигатури и сметаме дека отсликуваат специфична карактеристика на јазикот кој се изразува преку писмото.

Најчесто во лигатурите учествуваат 2 до 3 знака. Со лигатура по правило се запишува почеток на збор, додека крајот на зборот чиј почеток е запишан во вид на лигатура се реализира со еден, а поретко со 2 до 3 слога (знаци).

2. ОЗВУЧУВАЊЕ НА ИДЕНТИФИКУВАНИТЕ ЗНАЦИ

Многу повеќе од гласовните, слоговните писма ги носат во себе карактеристиките на јазикот којшто треба да го запишуваат.

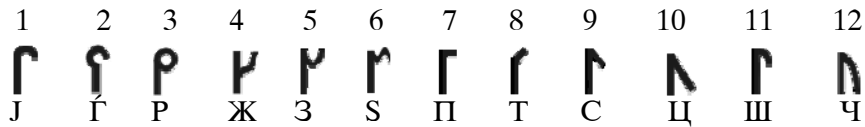
Ако е основна претпоставка дека анализираниот текст е напишан на јазикот на античките Македонци, определувањето на основните гласовни карактеристики на тој јазик ќе го реализираме преку гласовните особености на јазиците на домородното население од ареалот на Балканот, како негова матична територија. Ќе претпоставиме дека гласовните вредности на самогласките и согласките како најнеподложни на промени останале со иста звучност до денешен ден.

2.1. Озвучување на сло̄говнӣе знаци

Озвучувањето на идентификуваните слоговни знаци може да се реализира со препознавање во текстот на зборови кои го задржале своето значење до ден-денес во јазици или дијалекти на јазици од ареалот на Балканот или пошироко, од европскиот ареал. Се разбира, во оваа фаза анализата ќе се заснова врз споредба помеѓу зборови од текстот на каменот од Розета и архаизми во дијалекти на актуелниот македонски јазик.

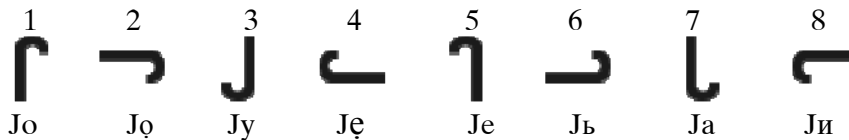
2.1.1. Озвучување на асиметричнӣе сло̄говни знаци

Со повеќе од стотина зборови од денешниот македонски јазик озвучени се сите 12 асиметрични знаци со соодветни согласки, и тоа:

Асиметричните знаци за **P** и **J** во денешното и во античко-македонското писмо имаат ист облик и иста звучност. Преостанатите асиметрични знаци, според обликот на пишување, меѓусебно се слични и со нивната звучност, како на пример асиметричните знаци за **Ж**, **З** и **S**. Исто така, сличноста во пишувањето и во звучноста важи и за асиметричните знаци **C**, **Ц**, **Ч** и **Ш**.

Секоја од овие 12 согласки во рамнината на пишување може да биде запишана во 8 положби и да означи слогови со 8 самогласки, како на примерот на знакот за согласката **J**.

Постапката на пресликување и ротација на основниот знак во рамнината на пишување, за да се приклучи соодветната самогласка од слогот, прикажана е на сликата 2.1.

		Г	Г		
		о	е		
Г	и	П	ф	Г	
Г	е		ь	Г	
		а	у		
		Л	Л		

Сл. 2.1. Ротација и пресликување на слоговен знак во рамнината на пишување

Во текстот се идентификувани сите 8 положби на пишување, значи се озвучени слогови со сите 6 активни самогласки во денешните словенски јазици и долгите форми на самогласките **О** и **Е** кои се зачува-

ни во современиот литературен словенечки јазик [1, 2], како и во некои од дијалектите на македонскиот јазик (мијачкиот и вевчанскиот) [7].

Сите форми на асиметричните знаци, со нивното озвучување, дадени се во табелата 2.1.

Табела 2.1.

Асиметрични знаци и нивното озвучување

бр	СЛОГОВНИ		СОГЛАСНИ							
	СЛОГОВНИ	СОГЛАСНИ	о	о	у	е	е	ь	а	и
1.	Ј	Г	Г	Ј	С	Г	С	С	Г	Г
2.	Р	Р	Р	Д	Р	Р	Б	Б	Р	Р
3.	Ѓ	Ѓ	Ј	С	Ѓ	С	С	С	Ѓ	Ѓ
4.	Ж	Ѓ	Д	С	Ч	К	К	С	С	С
5.	З	Ѓ	Д	С	Ч	К	К	С	С	С
6.	С	Г	Д	С	Г	К	К	С	С	С
7.	П/Ѣ	Г	Ј	С	Г	С	С	С	Г	Г
8.	Т	Г	Ј	С	Г	С	С	С	Г	Г
9.	С	Г	Ј	С	Г	С	С	С	Г	Г
10.	Ц	Л	С	С	Л	С	С	С	С	С
11.	Ш	Г	Ј	С	Г	С	С	С	Г	Г
12.	Ч	Л	С	С	Л	С	С	С	С	С

2.1.2. Озвучување на симетричните слоговни знаци

Со околу 20-тина зборови од денешниот македонски јазик озвучени се 6 симетрични знаци, и тоа:

1	2	3	4	5	6
Б	В	М	Х	Г	Ц

За секој од озвучените знаци во текстот се најдени не повеќе од 4 положби на пишување. Формирањето на слогови со соодветните самогласки прикажано е во табелата 2.2, позициите 1, 2, 4, 5, 6, и 7, соодветно.

Табела 2.2.

Симетрични и коси знаци и нивно̄о озвучување

бр	самогласки		согласки						
	о	о̄	у	е̄	е	ь	а	и	
1.	Б	⊃	⊂			С	П		
2.	В/Ѧ	>	<			<	^		
3.	Ф	⊃	⊂			С	П		
4.	М	⋈	⋈			⋈	⋈		
5.	Х	→	↓			←	↑		
6.	Г	⊣	⊥			⊣	⊥		
7.	Ц	⌒	⌒			⌒	⌒		
8.	Д	⌈				⌈	⌈	⌈	
9.	л(р)/λ	γ		λ		γ	λ		
10.	љ	γ		λ		γ	λ		
11.	Н/⌊	⌊		⌊		⌊	⌊		
12.	К	⌊		⌊		⌊	⌊		
13.	К̄	<		>		^	<		

Идентификувавме дека за формирање на слог со самогласката *и*, знаците за согласките **В** и **Л** се пишуваат со ознака за вирам и потоа се додава симболот за самогласката *и* (**И**).

2.1.3. Озвучување на косӣе сло̄говни знаци

За разлика од асиметричните знаци, каде што во основниот знак доминантна е вертикална црта, во косите знаци доминантна е коса црта. И за овие знаци идентификувани се не повеќе од 4 положби на пишување.

Формирањето на слогови со соодветните самогласки прикажано е во табелата 2.2, позиции 3, 9, 10, 11, 12 и 13, соодветно.

Во текстот, знакот за согласката **Љ** најчесто се појавува во слог со самогласката **у**, што е карактеристика и на современиот македонски јазик.

Првиот знак одлево надесно во анализираниот текст е ротирана форма на знакот **Б** за 45 степени во насоката на стрелките на часовникот. За овој знак досега не е најден дефиниционен збор во денешниот македонски јазик, а наша претпоставка е дека најверојатно ја претставува согласката **Ф**.

2.1.4. Озвучување на специфични слоѓовниџе знаци

Специфичниот слоѓов знак што според обликот потсетува на буквата **Д** во кирилицата, доби потврда со озвучување на сите негови форми, и тоа:

Независно од нашите истражувања, слоѓовниот знак **Ди** и во монографијата [5], „Праславјанска писменост“ од авторот Г. С. Гриневич, Москва 1993 година, има ист облик и озвучување.

2.2. Озвучување на знаци за изолирани соѓласки

Забележана е честа употреба на некои изолирани соѓласки кои ги озвучуваме на следниов начин:

Изговорот на изолираната соѓласка **Л** преминува во меко **Р**, глас кој и ден-денес го имаме во изговорот на зборови во македонскиот јазик. Овде треба да напомниме дека современата наука констатира дека за време на владеењето на Птоломеите првпат е напра-

вена разлика меѓу звуците **Л** и **Р**, што соодветно е пренесено и во писмото, односно во анализираниот текст.

Изговорот на изолираната согласка **в** најчесто се појавува при формирањето на слог со самогласката **и**, или пак за формирање на предлогот **во** (во оригинал **вв** – .

Косата црта без додавки ја означува изолираната согласка **н**, која и во денешниот македонски јазик е во зачестена употреба.

2.3. Озвучување на знациите за изолирани самогласки

Во анализираното писмо најчесто употребуван знак е вертикалната црта (**I**), која ја озвучуваме со самогласката **и**. Покрај употребата на самогласката **и** како сврзник, таа се употребува и на крајот од зборот при формирање на множина кај именките и придавките.

Хоризонталната црта (**—**) ја озвучуваме со самогласката **а**. И таа често се употребува како сврзник.

Озвучувањето на идентификуваните знаци за самогласки е следново:

2.4. Озвучување на икиџографскиите знаци

Големата зачестеност на појавување и местото на појавување на трите вертикални црти **III** како единствен знак, го сугерираат неговото значење: **БОГА**. Во погореспомнатата монографија на Г. С. Гриневич, исто така овој знак е озвучен со **БОГА**. Ние ја потврдивме оваа констатација со дешифрирање на придавката **Божен**, запишана со претходно озвучените слоговни знаци во облик и нејзината суперлативна форма најбожен .

Трите коси црти се појавуваат во специфична конструкција за дефинирање на поимот **СВЕТОСТ**, во оригинал запишано како:

што го озвучуваме како (се чита оддесно налево):

oT(P)ЛадoпcoГ eВeЗaН ИoМ eГИ oT(P)ЛадoпcoГ eВeЗaН ИoМ

а преведено на современ македонски значи:

Гoсїoдaриїe нa ġoсїoдaриїe или *Гoсїoдин Гoсїoдин*

што асоцира на денешното титулирање на поглаварот на Македонската Православна Црква со Господин Господин, што е единствен начин на ословување меѓу поглаварите на православните цркви.

Во друга форма, се јавува за синоним на фараоните односно за „Нашите живи господари“, запишано оригинално во облик

што го озвучуваме како (се чита од десно на лево):

aT(P)ЛадoпcoГ eВeЖaН ИoМ

а преведено на современ македонски значи:

Moиїe живи ġoсїoдaри

Ако за знакот **А** констатираме изговор на меко **Р**, како и во денешниот македонски јазик, тогаш дефинитивно од анализата на претходните примери, на трите коси црти можеме да им дадеме озвучување ГОСПОДА.

2.5. Озвучување на лигаиџури

Знаците што се употребуваат при пишување на лигатурите ја задржуваат својата гласовна вредност, само меѓусебно се поврзуваат со предлогот **на** ако се напишани еден на друг или еден врз друг, како на пример:

Л	→	АeДaН	И	→	ИeSaНђjaН
Ш	→	АђШaН	З	→	eZoЛaН
ИР	→	АИoPaН			

Обично со лигатура се запишува почетокот на зборот, а со допишување на 1 до 2 слоговни знака се завршува зборот. Во некои слу-

чаи со лигатура можат да се опфатат два последователни збора, што дополнително го отежнува процесот на раздвојување на зборовите во континуирано запишаниот текст. Најчесто во лигатурата учествуваат 2 до 3 знака.

3. НЕКОИ ПРАВИЛА НА ПИШУВАЊЕ

Со идентификацијата и озвучувањето на слоговните знаци, со досега опишаните сознанија за пишување на изолирани согласки и самогласки, како и со одгатнувањето на лигатурите, се создадоа неопходните услови за понатамошно проникнување во правилата на пишување и читање на анализираниот текст.

3.1. Пишување на суџерлајџиви на ѝридавќиџе

Пишувањето на слоговните знаци еден на друг или еден врз друг, овозможува формирање на суперлативна форма на придавките на ефикасен начин во оние јазици кои ја прават со префиксот **нај**. Во тој случај основната форма на придавката се пишува над знакот за слогот Јџ.

Во анализираниот текст идентификувани се повеќе случаи на формирање на суперлативна форма на овој начин, како на пример:

	Основна форма		Суперлативна форма
Античко-македонски оригинал			
Читање	џS	→	џСџЈаН
Современ македонски јазик	<i>Свеџол</i>		<i>Најсвеџол</i>
Античко-македонски оригинал			
Читање	уНеВеЖ	→	уНеВеЖџЈаН
Современ македонски јазик	<i>Живен</i>		<i>Најживен (вечен)</i>
Античко-македонски оригинал			
Читање	НеЖоБ	→	НеЖоБџЈаН

Современ македонски јазик	<i>Божен</i>	<i>Најбожен</i>
Античко-македонски оригинал	𐌧𐌵	𐌧𐌵
Читање	еМИџШаН → еМИџШаНџаН	
Современ македонски јазик	<i>Наше име</i>	<i>Најнаше име</i>

Во речникот на идентификувани зборови дадени се 8 различни зборови во основна и суперлативна форма, запишани на овој начин, а кои до ден-денес го имаат истото значење.

3.2. Пишување на множина кај именкиџе

Во повеќе словенски јазици, а посебно во македонскиот јазик, множината кај именките и кај придавките најчесто се прави со додавање на **и** на крајот на именката во еднина. Во анализираниот текст, исто така, идентификувавме формирање на множина на овој начин, како на пример:

𐌧𐌵𐌵	→	𐌧𐌵𐌵	𐌵	→	𐌵𐌵
Господар	→	Господари	Свештеник	→	Свештеници

Во речникот на идентификувани зборови дадени се 5 зборови во еднина и множина формирани на овој начин кои до ден-денес го задржале своето значење.

Многу е значајно да се напомене дека во [3] се наведува дека при формирање на множина кај именките на крајот на зборот се додава вертикална црта. Авторот, за разлика од нашите истражувања и сознанија, знакот за вертикална црта го третира само како ознака за множина. Ова е сосема разбирливо ако се знае дека според [3] демотското писмо не е можно да се чита знак по знак (согласно нашите сознанија тоа одговара на читање/пишување слог по слог), туку се чита збор по збор.

3.3. Неопределена и определена форма кај именкиџе

При читањето на анализираниот текст идентификувавме именки во неопределена и во определена форма, и тоа:

𐌧𐌵𐌵	→	𐌧𐌵𐌵
-----	---	-----

Господар → **Господарто**
во еднина, како и

 →
Господари → **Господарта**

во множина.

За еднина членот за определеност е **то**, а за множина **та**.

Во неколку други случаи определената форма на именките се прави со наставката **мо** (некој облик на падежна форма), како на пример:

 →   →
Бога → **Богамо** **Деца** → **Децамо**

Од досегашните анализи, можеме да констатираме дека освен во овие случаи, многу ретко сме ги идентификувале другите падежни форми.

4. СПОМНУВАЊЕ НА ИМЕТО НА ЦАРОТ (ФАРАОНОТ)

Спомнувањето на името на царот во анализираниот текст е најчесто среќаваната композиција на зборови. Според сознанијата од нашите истражувања и согласно со предложеното озвучување на знаците, обраќањето кон владетелот е многу блиско до денешниот начин на обраќање кон современите владетели.

4.1. Титулатура на царицата (фараоничка)

Од досега кажаното, можеме да ги идентификуваме првите 2 збора при спомнувањето на името на царот како 2 суперлативи, и тоа оддесно налево:

уНеВѣЖьJaН **аЦНеМИѣSaНьJaН**

Во превод на денешниот македонски јазик:

Најнаочий именец, Најживени (Вечен).

На овие титули кореспондираат грчките зборови *ΒΑΣΙΛΕΥΣ* *ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΣ* (се чита одлево надесно).

4.2. Именио на царо̄ӣ (фараоно̄ӣ)

По титулата констатиравме дека следи името на царот, кое не е формално во денешната смисла на имињата, туку е описно:

ИѣЈеВид

оМагоБ

ьЈоТ

Во превод:

Тој кому бо̄говӣе му се дива̄ӣ (восхӣјуваа̄ӣ).

Ваквото македонско име преведено е на античко-грчки со зборовите:

ΔΕΟΥ ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ.

Зборот ΔΕΟΥ на античко-грчки значи **богови**, а зборот ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ значи оној кому му се восхитуваат. Од ова повеќе од јасно произлегува точноста на предложениот начин на читање и на озвучување.

Формирањето на лични имиња на овој начин со користењето на именката БОГА се задржало во македонскиот јазик до ден-денес. Чести се имињата како на пример: Богомил, Богољуб, Богдан, Боговид, Божидар, Божана и други.

4.3. Презименио на царо̄ӣ (фараоно̄ӣ)

Презимето на царот, односно името на династијата го препознаваме во изразите:

ьЈеВиШаН

ЛоТоПъ

еМеСиаН

ѣЦИаН

Преведено на денешен македонски јазик, за името на династијата ја добиваме описната форма:

наиценѐо наисемејсѐво од ѓрад на карѐа изѓрадениоѐ

За превод во грчкиот текст употребен е изразот:

ΠΤΟΛ Ε ΜΑΙΟΥ

којшто денешната наука го чита континуирано како еден збор

ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ.

Првиот збор ΠΤΟΛ е израз за град, Ε е предлог, а ΜΑΙΟΥ е божица на земјата. Ова практично значи дека на античко-грчки изразот ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ означува **град на божицата на земјата**, што комплетно се поклопува со нашето читање на соодветниот термин во средниот текст на каменот.

4.4. Прекароѐ (народноѐо име) на цароѐ (фараоноѐ)

Кога се спомнува царот со сите титули и со полното име и презиме, или кога се спомнува само со презимето, секогаш се завршува со изразот:

 еВаЦаПѓуЃ аН еЗНаН НеВеЗаН оМ

што преведено на денешен македонски јазик значи:

Наречен наниза на Ѓуѐциѐе.

Бидејќи прекарот на царот бил во употреба само кај Македонците, тој не се среќава преведен во грчкиот текст.

5. СПОМНУВАЊЕ НА ИМИЊАТА НА ПРЕДЦИТЕ НА ЦАРОТ (ФАРАОНОТ)

Во анализираниот текст, на повеќе места се наведуваат имињата на родителите на фараонот. Исто така, на две места се наведуваат имињата на сите машки предци на фараонот (таткото, дедото, праде-

дото и прапрадедото). Покрај имињата на машките предци, на различни места во текстот се наведени и имињата на нивните сопруги.

5.1. Имињата на родителите на царот (фараонот)

Имињата на родителите се среќаваат заедно на неколку места во текстот, а на повеќе места стои само името на таткото.

Името на мајката е:

Во оригинал

Озвучено (се чита оддесно налево)

ьJoMqJьBaHaгoБ eВиД aHeЖoБjaH

На античко-грчки
(англиски превод)

На денешен македонски

Arsinoe

Најбожена се восхиува на најголем мој боџ

Името на таткото е:

Во оригинал

Озвучено (се чита оддесно налево)

oTиeCaHьJaH eЖишH

на античко-грчки
(англиски превод)

На денешен македонски

Philopator

И нашиот најочий

Покрај тоа, на едно место каде што се спомнуваат мајката и таткото на фараонот, мајката покрај со нејзиното име е насловена и со титулата фараоница, што во оригинал е запишано како:

→ eBaЦHeMиeCaHьJaH → **Фараоницава**

5.2. Имињата на предците на царот (фараонот)

Со оглед на тоа што декретот на каменот е издаден за време на фараонот Птолемеј V, се среќаваат имињата на сите 4 негови

предци (таткото, дедото, прадедото и прапрадедото). Тие се наведени во вториот и во третиот ред, како и во 22-риот ред на текстот на античко-македонски. Редоследот на наведување на предците, на крајот на вториот и во почетокот на третиот ред, почнува од најстариот (основачот на династијата, генералот на Александар Македонски) и завршува со таткото на фараонот. Пред името на основачот на династијата стои и името на Александар. Во 22-риот ред се започнува со наведување на името на таткото на фараонот и се завршува со првиот од династијата (прапрадедото на царот).

Имињата се следниве:

Во оригинал	Озвучено	На македонски	На англиски (грчки)
	НИеКѣВоКаНъЈ	<i>Јунакоѝ вечен</i>	Soteres ¹
	eBeS	<i>Свеѝол (Свеѝо)</i>	Adelphoi
	eМИѣП уЉѣЖ	<i>Добродеѝел</i>	Euergetai ²
	oТИѣSaНъJaH eЖиШH И нашиоѝ најочийѝ	<i>И нашиоѝ најочийѝ</i>	Philopator

¹) Значењето на името Soteres (Сотир) и ден-денес е спасител, јунак.

²) Значењето на името Euergetai е ктитор, спонзор, добродетел.

Во вториот и во третиот ред, каде што предците се наведуваат од најстариот до таткото на фараонот, помеѓу нивните имиња стои именката ДЕЦА во смисла на наследници, и следствено во оригинал го имаме следниов текст:

Ова го потенцираме поради фактот што почетокот на третиот ред недостасува, бидејќи на тоа место каменот е откриен. Со ова сакаме да покажеме и да потенцираме што треба да стои во оригиналот на тоа место. Ова е означено со правоаголник означен со испрекината линија и исполнет со боја, во делот на реставрирање на оригиналниот текст со имињата на предците. Многу е значајно да се напомене дека овој начин на наведување на предците на една личност на сосема идентичен начин е применет и во Библијата.

5.3. Имињата на сојузјиие на ѿредцииие на цароии (фараоноии)

Во текстот на неколку места се наведуваат имињата на сопругите на предците на фараонот, и тоа:

Во оригинал	Озвучено	На македонски	На англиски (грчки)
	еВид аНеЖоБјаН еЈоМѳЈьВаНагоБ	<i>Најбожена се восхийува на најголем мој боџ</i>	Arsinoe
	агоБ ѳЈьВаН еЈоМ ьВеС	<i>Најголем боџ ѿобедо моја</i>	Berenice

По правило, при спомнување на името на сопругата задолжително следи името на сопругот на кое претходи зборот **имо**, како што следува:

оТИеСаНьЈаН еЖиШН оМИ ьЈоМѳЈьВаНагоБ еВид аНеЖоБјаН

што значи:

*Најбожена се восхийува на најголем мој боџ имо (сојузја на)
и нашиоѿ најочии*

односно Arsinoe Philopator.

Како и:

еМИеП уЉеЖ оМИ еЈоМ ьВеС агоБ ѳЈьВаН

што значи:

Најголем боџ ѿобедо моја имо (сојузја на) Добродейел

односно Berenice Euergetai.

Овој особен начин на насловување на сопругите со назначување на нивното име проследено со името на нивниот сопруг се среќава и ден-денес во малку видоизменет облик во западниот дел од Македонија, каде што сопругата се насловува со името на својот сопруг на кое се додава зборот **ица**.

6. КАТЕГОРИИ МЛАДИ ПРИСЛУЖНИЧКИ

Во анализираниот текст успеавме да ги одгатнеме категориите на млади прислужнички кои се присутни и се наведуваат и во античко-грчкиот текст, и тоа: Athlphoroī и Kanerphoroī. Во античко-македонскиот текст на каменот за титулата Athlphoroī среќаваме:

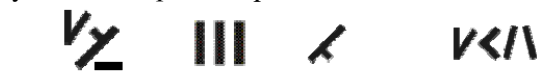

 аЦеВиД оТѣС оМагоБ ɛЗјаН аЦеВиД оТѣС оМагоБ ɛЗјаН

што значи:

Нејзе бо̀говий̄е сий̄е ѝ се дива̄й̄ *Нејзе бо̀говий̄е сий̄е ѝ се дива̄й̄*
односно: Athlphoroī

Овде треба да нагласиме дека се среќава иста форма на обраќање како што ќе биде образложено за случајот со обраќање за поимот СВЕТИ, како Господин Господин во следното поглавје.

За титулата Kanerphoroī среќаваме:

 аЦеНаНА агоБ аН аЦеВиД

што значи:

Се див̄и (восхий̄ува) на бо̀го̄й̄ Ананеца (бо̀г̄ на обновай̄а)
односно: Kanerphoroī

Според нашите истражувања богот Ананеца е врховен египетски бог, а ова е египетското име за богот кој кај античките Грци е познат како богот Osiris.

7. КАТЕГОРИИ СВЕШТЕНИЦИ

Во текстот покрај зборот за свештеник (шемо), среќаваме и титули на свештеници, и тоа:

 ɛS aгоБ оМаЦеД → *Деца̄й̄а на бо̀го̄й̄ на свей̄.лина̄й̄а* → High priests

ИОМЕШ ОМАЦЕД → *Децаѿа на свеиѿениѿиѿе*

→ Prophets

Да напомниме дека во југозападниот дел на Македонија, односно во поширокиот регион на денешната населба Птолемида која се наоѓа во Северна Грција, меѓу македонското население се среќава презимето Шемови, кое според нашите сознанија, би требало да соодветствува на современото презиме Попови.

8. ДЕШИФРИРАЊЕ НА ПОСЛЕДНИОТ РЕД ОД ТЕКСТОТ

Според античко-грчкиот текст, во последниот ред фараонот наредува (и тоа по овој ред) декретот да се напише на 3 писма и да се постави во светилишта од прв, втор и трет ранг во близина на статуата на фараонот, иако токму овде каменот е откриен (недостасува парче).

Во анализираниот текст, наредбата на фараонот ја идентификуваме во поинаков редослед, и тоа прво во кои три класи светилишта на богови, во кои три области на земјата да се постави камена стела и, на крајот, на кои писма на јазикот на три слоеви на населението да биде напишан.

Својата желба фараонот ја поделил на две наредби кои ги започнува со зборот *јави*, во оригинална форма запишан со **ⲕⲓ** и **ВЪЈ**.

8.1. Анализа на прваѿа наредба

Првата наредба започнува со изразот да се изработи од камен, во оригинал запишан како:

НЕВИЕВЪШАН → *Наѿравени од камен*

Наредбата продолжува со:

камени градби на три класи на богови наведени по име, во оригинал запишани со:

 НИџШан агоБ НуСАаН Е агоБ ̣ ЗУ аН О ајимЗ агоБ
 ИевъШан

што значи:

*камени градби (храмови) на:
 Бога Змија од усџиешо, Бога од Асуан и Бога Нашион.*

Наредбата продолжува со наведување на имињата на трите области од земјата, од кои првата е Египет, втората е Синај, а третата е земјата на најголемиот бог Чо на Тнани, во оригинал запишана со изразот:

 ИНаНъТаНџЈеВаНагоБ еВИѣСъЈаНиСаН оТПъѓАаН

Во однос на грчкиот текст, овде се среќаваме со значително попрецизни информации кои посредно потврдуваат за примарноста на овој текст во однос на другите два.

8.2. Анализа на виџорайџа наредба

Втората наредба започнува со изразот:

Да биде на камен навезено (наџишано).

Запишано во оригинал со изразот:

 еНеЗѣВаНиШан еДъБ

Во овој случај, за зборот *наџишано* употребен е изразот *навезено*, кој ден-денес преносно се употребува за пишување во некои дијалекти на македонскиот јазик.

Во анализираниот текст, за писмата и за јазиците на кои треба да се напише декретот употребена е единствена идентификација со

наведување на идентитетот, или општествениот слој, во мултиетничкото општество на тогашен Египет:

Врховното свештенство, претставено преку оригиналниот израз

𐎓𐎗𐎟𐎛𐎓𐎗𐎟𐎛

oТЛадoпcoГ ęВęЗaН ИoМ eЃИ oТЛадoпcoГ ęВęЗaН ИoМ

Живите господари, претставени преку оригиналниот израз

𐎓𐎗𐎟𐎛

aТЛадoпcoГ ęВęЖaН ИoМ

Данајците, претставени преку оригиналниот израз

𐎓𐎗

eВъJaHaД aH

Втората наредба завршува со изразот запишан во оригинал како:

𐎓𐎗 𐎓𐎗 𐎓𐎗 𐎓𐎗
oТaЦ иШ BB aЦъJePaH

што значи:

Писма во камен ѿврд.

Од содржината на втората наредба можеме да заклучиме дека за горниот текст (хиероглифи – свето писмо) употребен е изразот писмо на **Врховните свештеници**, за средното писмо (демотика) употребен е израз писмо на **Живите господари**, а тоа беа **античките Македонци**, а за најдолниот текст (античко-грчкото) употребен е изразот на **Данајците**.

На примерот на анализата на содржината на последниот ред од декретот, кој со голема веројатност ја има истата содржина во трите текстови, поради различноста на структурата на јазиците, не може да се прифати дека тие текстови се сосема идентични, особено поради различноста на изговорот на имињата на народите, боговите и царевите.

Ако се потсетиме дека сопствените имиња во тоа време имале описен карактер, со преводот на текстот од еден на друг јазик и соп-

ствените имиња се преведувале согласно своето значење и добивале сосема друга звучност.

9. ИМИЊАТА НА ТЕРИТОРИИТЕ И НА НАРОДИТЕ

Во анализираниот текст ги среќаваме и имињата на териториите и на народите на соодветните територии.

9.1. Имињата на териториите

Бидејќи текстот на каменот се однесува пред сè на територијата на Египет, најчесто се среќаваат името на Египет, кога треба да се означат целосната територија на Египет, но и имињата на Горен и Долен Египет соодветно.

Во оригинал името на Египет е следново:

oПЪуГА

Ова име произлегува од анализата на наредбата на фараонот запишана во последниот ред на демотскиот текст, во делот што ги означува териториите на кои во соодветните светилишта на определени богови треба да се постави каменот. Анализата на текстот во последниот ред подетално е прикажана во претходната глава.

Името на Египет на античко-грчки е ΑΓΥΠΤΟΝ.

Името на Горен Египет во оригинал е: → aПЪГ

Името на Долен Египет во оригинал е: → eЗЪГ

Познато е дека во Долен Египет е и устието на реката Нил. Во оригинал поимот устие е следниов:

 → eЗУ

Сознанието за тоа дека поимот УЗе на античко-македонски, денес се изговара како УСТИЕ, следи директно од анализата на последниот ред од текстот. Во наредбата каде што се наведуваат боговите во чии храмови треба да се смести каменот со декретот на Птолемеј V

Елифан Евхаристои, односно на античко-македонски **НајЖеВеНе ТојьБогаМо ДивеЈеИ ьПоТол НашиВеЈь** (*Бесмр̄нио̄и ТојКому-Бо̄говӣе му се Дива̄и од градо̄и на кар̄иа из̄граден*, како што ние денес би рекле) стои дека еден од нив е Богот Змија На Узѐ. Општо е познато и прифатено дека Богот Змија бил врховен бог на делтата на Нил, односно на неговото устие. Оттука пак, повеќе од едноставно следи заклучокот оти поимот **ꞤꞤ**, што се чита оддесно налево како **ЃꞤꞤ**, го означува Долен Египет.

Предлогот **па** во античко-македонскиот јазик се употребува во сврзнички конструкции при набројување пред член од низата што се набројува. Пример за ова е наведувањето на писмата на коишто треба да се напише декретот во последниот ред, каде што пред писмото на Живите господари стои сврзната конструкција **и на пајь**. На овој начин согледано, поимот **ꞤꞤ** што се чита оддесно налево како **ЃꞤꞤ**, означува Горен Египет.

За исправноста на тврдењето дека поимите **ЃꞤꞤ** и **ЃꞤꞤ** на античко-македонски одговараат на поимите Долен и Горен Египет соодветно, сведочи и спроведената детална анализа во нашето истражување на местата на текстот во кои во античко-грчкиот текст се спомнуваат овие два дела на антички Египет и споредбата со местата каде што во античко-македонскиот текст се среќаваат двата претходно спомнати поими. Тука најдовме на комплетно совпаѓање на античко-грчкиот со античко-македонскиот текст. Така, на пример, во 12-тиот ред во демотскиот текст за поимите Горен и Долен Египет во оригинал е запишано следново:

ꞤꞤ | ꞤꞤ
аꞤꞤꞤ И ꞤꞤꞤꞤ

што целосно соодветствува на спомнувањето на Горен и Долен Египет во античко-грчкиот текст.

9.2. *Имиња̄и на народӣе*

Во анализираниот текст, при наведувањето на имињата на предците на фараонот, во 22-риот ред од средниот текст на каменот, се спомнуваат и народите со кои тие владееле. По името на Филопатор (**НьШе Же НајСеИто – И Нашио̄и НајСвейол**), за народите над кои владеел во оригинал е запишано:

еНаПьГаН о еВьЈаНаД аН

што на денешен македонски значи:

На Данајциџе и на Ѓуџиџе.

По имињата на Еургетаи (**ЖеЉу Па ИМе** – *Добродеџел*) и Аделфои (**СеВо** – *Свеџол*), за народите над кои владееле во оригинал е запишано:

еНаПьГаН о еВьЈаНаД оМаПьГаН о еВьЈаНаД аН

што на денешен македонски значи:

На Данајциџе (Грџиџе), На Данајциџе од Горен Еџиџеџ (еџиџеџски Грџи) и На Ѓуџиџе.

Интересно е спомнувањето на третиот етнос, покрај Данајците и Ѓупците, односно египетските Данајци. Ова значи дека покрај данајскиот етнос на Балканот во времето на првите владетели од династијата Птоломеи, постоел и засебен данајски ентитет на територијата на Египет. Кон крајот на 11-тиот ред во демотскиот текст, овој етнос е споменат во оригинал како:

аПьГаН еВьЈаНаД

односно

Данајциџе од Горен Еџиџеџ,

со што е определена и нивната територија.

10. ИМИЊАТА НА БОГОВИТЕ И НИВНИТЕ ФУНКЦИИ

Во анализираниот среден текст на каменот од Розета наоѓаме имиња и функции на повеќе богови. Како резултат на нивното осло-

вување, кое според нас претставувало карактеристика на јазикот и на запишувањето кај античките Македонци, можевме да идентификуваме имиња на неколку египетски богови, и тоа во оригинал онака како што биле нарекувани на античко-египетски. Исто така, во анализираниот текст ги среќаваме и имињата, најверојатно, на сите богови на античките Македонци.

10.1. Имиња на боговите и нивните функции кај античките Македонци

Согласно истражувањата, во средниот текст можевме да ги прочитаме имињата, најверојатно, на сите богови на античките Македонци. За дел од боговите во состојба сме да ги определиме и нивните функции. Најкарактеристично е тоа што речиси сите имиња на боговите се еднословни. Нивните имиња и функциите се следниве:

					
еS агоБ	аС агоБ	еВ агоБ	оВ агоБ	иВ агоБ	еД агоБ
					
оХ агоБ	оЦ агоБ	иЛ агоБ	аЧЛ агоБ	аК агоБ	ајимЗ агоБ

Богот Се е врховен бог, бог на летата и на светлината (сонцето) (ΖΩΣΗΣ).

Богот Са е бог на градините и лозјата (садење).

Богот Ве е бог на градителите (занаетите).

Богот Во е бог на водите.

Богот Ви.

Богот Де.

Богот Хо е бог на војната (хоплити = копјаници).

Богот Цо.

Богот Ли е бог на шумите (листокапни), на обновата (ΟΣΙΡΙΟΣ).

Богот ЛЧа е божица на светлосниот зрак (ΙΣ ΙΟΥΣ).

Богот Ка се среќава и кај Сумерите и има змиеста форма.

Богот Змија.

Констатиравме дека богот Se (по функција богот на летата) е врховен бог поради тоа што во текстот се насловува слично како фараонот, односно со два епитети во суперлатив, од кои само вториот е различен и наместо Најжевени (што се употребува при насловување на фараонот), гласи Најсветол, и тоа во оригинал како:

ИoТЛ агоБ еВѣЗаН ИоМ ИѣСъЈаН аЦНеМИѣСаНъЈаН

Ова на денешен македонски јазик (во превод) значи:

Најнаочиӣ именец, најсвѣӣлӣ ѿо наше бо̄го̄ӣ на ле̄ӣаӣа.

*10.2. Имиња̄ӣа на бо̄говиӣе и нивнӣӣе функции
кај античкӣӣе Еџӣјкани*

Особено е интересен начинот на кој во текстот се насловуваат египетските богови. Имено, по наведувањето на името на богот како што тој се нарекувал на античко-египетски, следува додатокот како што се нарекува на античко-македонски. Во оригинал тоа е запишано на следниов начин:

иЛ агоБ еВѣЗаН ИоМ А агоБ аЦеНаНА еВаЦаПъуГ

во превод на денешен македонски јазик:

Бо̄го̄ӣ Ананеца на Еџӣјканӣӣе (бо̄го̄ӣ на обновување̄ӣо), ѿо наше бо̄го̄ӣ Ли

како и со изразот

аЧЛ агоБ аТеНаНА

во превод на денешен македонски јазик:

Ананеѝа боѝа ЛЧа (боѝица на свеѝлосниоѝ зрак)

Ананета според легендите била сестра на богот Ананеца.

Во оригиналниот текст среќаваме и вакво обраќање кое се однесува на богот Ананета и на богот Ананеца:

 иЛ агоБ еВѝЗаН ИоМ А агоБ аЦеНаНА аЧЛ агоБ аТеНаНА

во превод на денешен македонски јазик:

*Ананеѝа боѝа ЛЧа (боѝица на свеѝлосниоѝ зрак) Боѝоѝ Ананеца
(боѝоѝ на обновуваѝеѝо), ѝо наше боѝоѝ Ли.*

Во античко-грчкиот текст овие богови се запишани како Озирис, што одговара на Ананеца, и Изис соодветно за Ананета.

Нашите истражувања се разликуваат во овој дел дијаметрално од ставовите на современата наука. Имено, според денес општоприфатениот став кај истражувачите на хиероглифското писмо, имињата на боговите на античко-египетски се запишани како што се среќаваат во античко-грчкиот текст, односно како Озирис и Изис, соодветно. Наспроти ова, ние сметаме дека имињата на овие богови на античко-египетски дефинитивно мора да се разликуваат од нивните античко-грчки имиња. Ова се докажува со читањето на средниот текст на каменот, каде што ги среќаваме имињата на боговите како што е претходно наведено.

Се сретнуваат и посложени имиња кои во себе го содржат поимот бога, како на пример:

 → агоБ аН агоБ

Според [4] овој израз е старословенското име за **Дионис**.

ЗАКЛУЧОК

Основна претпоставка во нашите анализи на средниот текст на каменот од Розета е дека користеното писмо е слоговно, со слогови исклучително од типот согласка-самогласка, при што главни карактеристики се: бројот и звучноста на согласките и самогласките. Оваа претпоставка претставува нова насока во изучувањето на демотското писмо и на слоговните писма од тој период, за озвучување на слоговните знаци само со согласки, притоа игнорирајќи ги самогласките.

Досегашните истражувања резултираа со идентификација и озвучување на слоговни знаци за 25 согласки и 8 самогласки.

Речиси половината од согласките (12), се означуваат со асиметрични знаци кои во рамнината на пишување можат да заземат 8 положби и на тој начин еднозначно да запишат слогови на една согласка со 8 самогласки. Останатите согласки се означуваат со симетрични или коси знаци кои во рамнината на пишување можат да заземат 4 положби и на тој начин еднозначно да запишат слогови на една согласка со 4 самогласки. Некои од овие согласки, петтиот слог со самогласката **и** го прават со знак за изолирана согласка (вирам) и допишување до неа на вертикална црта, што е знакот за **и**.

Од потребните 8, идентификувани се 7 знаци за пишување на изолирани самогласки, од кои знаците за **и** → **┃** и за **а** → **—** се најчесто употребувани. За пишување на изолирани согласки се користи вирам, додека за често употребуваната изолирана согласка **н** се користи коса црта → **/**.

Како континуитет од некое постаро писмо, преземени се и неколку карактеристични форми, како што се 3 вертикални (**|||** – **Бога**) и 3 коси црти (**///** – **Господа**), кои во текстот имаат честа употреба за означување на цели поими.

Вака дефинираните знаци при пишувањето на текстот се редат еден до друг, оддесно налево, без растојание меѓу зборовите во непрекината низа, без ознака за почеток и за крај на реченица. Покрај пишувањето на знаците еден до друг, се практикува и пишување на знаците еден над друг или еден врз друг, при што гласовната вредност на основните знаци не се менува, туку меѓусебно се поврзуваат со предлогот **на** (лигатури). Честата употреба на предлогот **на** и денденес е карактеристика на македонскиот јазик.

Озвучувањето на основните знаци на анализираното писмо и дефинирањето на набележаните правила за пишување на лигатури е спроведено со итеративна постапка на издвојување и препознавање на околу 160 зборови, од кои повеќето го задржале своето значење во некои дијалекти на денешниот македонски јазик.

Иако не рефлектираме дека сме ги осознале сите тајни на анализираното писмо, и уште повеќе дека сме го совладале употребениот јазик, сепак можеме со сигурност да кажеме дека средниот текст на каменот од Розета е напишан со писмо и на јазик на тогашните господари на Египет, односно античките Македонци.

Овој текст се однесува на ист настан како и другите два текста на каменот, но во никој случај меѓу нив не може и не треба да се бара и да се воспостави идентичност. Ова го кажуваме затоа што констатиравме, со дешифрирање на наредбата запишана во последниот ред на текстот, дека записите се запишани со писма и со јазици на 3 слоеви на општеството, и тоа на: **Врховното свештенство, Живите господари и Данајците**. Од денешен аспект на сознанија, со писма и на јазици на античките: Египќани, Македонци и Грци.

Преголемото уважување на сознанијата од читањето на античко-грчкиот текст, особено озвучувањето на сопствените имиња на владетелите и боговите, води кон заблуди кои оневозможуваат да се дојде до правилни сознанија. Грчките имиња на владетелите и на боговите ги нема во јазикот на античките Македонци, а најверојатно и во јазикот на античките Египќани тие претставуваат само описен превод од јазикот на античките Македонци на јазикот на античките Грци на симболичното значење на името.

Писмото и јазикот на античките Македонци биле официјално писмо и јазик на Македонската империја, или, како што ги нарекува денешната наука „писмо и јазик на кои се пишуваат законите и официјалните документи“. Заблудата на денешната наука е во тоа што за осознавање на средниот текст на каменот од Розета го претпочита античко-египетскиот јазик (во расположливата литература наречен ново-египетски) и ареалот на Египет, а не античко-македонскиот јазик и ареалот на Балканот.

REFERENCES – ЛИТЕРАТУРА

- [1] Irena Ceklin Bačar, et al, *Slovenščina – jezik na maturi: za slovenščino – jezik v četrtem letniku gimnazijskih programov: zbirka nalog za ponovitev jezikovne snovi*, Ljubljana, Mladinska knjiga, 2004 (str. 90–92) ISBN 86-11-16681-7.
- [2] Marja Bešter, Martina Križaj Ortar, Marija Končina, Mojca Bavdek, Mojca Poznanovič, Darnika Amrbož, Stanislava Židan, *Na pragu besedila – učbenik za slovenski jezik v 1 letniku gimnazij, strokovnih in tehniških šol*, Tiskarna Mladinska knjiga, d.d., Založba Rokus, d.o.o., 2004 (str. 30–34).
- [3] *Demotic Dictionary Project*, Oriental Institute, University of Chicago, 2005.
- [4] *Сїарославянскїй словарь* (по рукописом X–XI веков), Москва, Русский язык, 1994.
- [5] Г. С. Гриневич, *Праславянска писменосї*, Москва, 1993.
- [6] Cardan, ARS MAGNA, 1535.
- [7] P. Hendriks, *The Radožda-Vevčani Dialect of Macedonian*, Lisse 1976, PdR Press Publications on Macedonian 1.

S u m m a r y

TRACING THE SCRIPT AND THE LANGUAGE
OF THE ANCIENT MACEDONIANS

This study presents the results of research realized within the project “*Deciphering the Middle Text of the Rosetta Stone*”.

It is concluded that a syllabic script of the consonant-vowel type was used for the middle text of the Rosetta Stone. Symbols for 25 consonants were identified. By using the procedure of mirroring and rotating in the writing surface (plane), a monosemic (unambiguous) method was determined for connecting the symbol of consonant with 4 or 8 vowels. Although rarely used, the symbols for writing isolated vowels and some consonants were identified. In the analyzed text, the syllabic signs were not only written next to each other, but also they were often written one above the other or one over the other in the form of what are known as ligatures. A small number of pictographic symbols were also identified.

The wiring for sound of the identified syllabic signs, isolated consonants or vowels and ligatures was achieved by using archaisms from the dialects of the contemporary Macedonian language. In the text, which was written from right to left, without a space between the words and without separation of sentences in an infinite series, more than 160 words were identified which have kept their meaning in some dialects of the contemporary Macedonian language. A certain number of grammatical rules were also identified which are discerned in the contemporary Macedonian language, such as the formation of superlative with the adjectives with the prefix **нај**.

[nai] (equivalent to English **the _est/ the most**); the plural of nouns by adding **и [i]** (equivalent to English **_s**); the occurrence of definite and indefinite form of nouns, as well as the frequent use of the preposition **на [na]** (equivalent to English prepositions **on, at**). With these identified syllables and their wiring for sound and the definite rules for writing, a monosemic (unambiguous) methodology was generated in order to make out certain words and to read what was written.

The way of addressing the pharaoh with all epithets, first name, last name and nickname, was completely deciphered as one of most frequently used combination of words. The names of his parents and ancestors are also interesting. It is characteristic that in all cases the personal names are descriptive and when they are being translated into another language (ancient Greek) they lose their original pronunciation but retain their meaning.

The name of the supreme god **Dze – the god of the summers (Se – бог на летата)** was identified, who in the text bears the same epithet as the pharaoh. For some gods, the ancient Egyptian name is written (inscribed) beside the ancient Macedonian name, and in comparison with the third text we discerned the ancient Greek name. For the first time, for one god we have got the three names in ancient Egyptian, Macedonian and Greek in case of the god Ananetsa, the god Lee and god Osiris respectively. It is characteristic that almost all names of the ancient Macedonian gods are monosyllabic.

By deciphering the content of the last row from the analyzed text, we concluded that the pharaoh had ordered the decree to be written in the letters (languages) of the three entities of that time Egyptian society, especially of the high priests, in the text of the alive masters and of the Danai. In that time, the ancient Macedonians ruled Egypt and they were the alive masters.

The results of deciphering the middle text of the Rosetta Stone point to the fact that there are many details which cannot be found in the text written (inscribed) in the ancient Greek alphabet. This conclusion proves the scholarly awareness from the time of Thomas Young (1822) that the middle text was the original. On the basis of our research we can make this knowledge more precise with the conclusion that the pharaoh's decree from the middle text of the Rosetta Stone in the original is written (inscribed) in the language of the ancient Macedonians with script of the **alive masters**, i.e. with the official script and language of the state that had been ruled by them for more than a century.

Key words: Ancient Macedonians, script, language

Резиме

ПО ТРАГИТЕ НА ПИСМОТО И НА ЈАЗИКОТ НА АНТИЧКИТЕ МАКЕДОНЦИ

Во трудов се презентирани резултатите од истражувањата реализирани во рамките на проектот „Дешифрирање на средниот текст на каменот од Розета“.

Констатирано е дека за средниот текст на каменот од Розета е користено слоговно писмо од типот согласка-самогласка. Идентификувани се симболи за 25 согласки. Користејќи ја постапката на пресликување и ротација во рамнината на пишување, определен е еднозначен начин за поврзување на симболот за согласка со 4 или со 8 самогласки. Иако ретко употребувани, идентификувани се и симболите за за-

пишување на изолирани самогласки и согласки. Во анализираниот текст, покрај пишувањето на слоговните знаци еден до друг, често се пишувани слоговните знаци и еден над друг, во форма на лигатури. Иако во мал број, идентификувани се и неколку пиктографски симболи.

Озвучувањето на идентификуваните слоговни знаци, осамени согласки или самогласки и лигатури, е реализирано со користење на архаизми од дијалекти на современиот македонски јазик. Во анализираниот текст кој е пишувачки оддесно налево, без растојание меѓу зборовите и без одвојување на речениците во непрекината низа, идентификувани се повеќе од 160 зборови кои го задржале значењето во некои дијалекти од современиот македонски јазик. Исто така, идентификувани се и одреден број граматички правила кои се препознатливи и во современиот македонски јазик, како што е формирањето суперлатив кај придавките со префиксот **нај**, множина кај именките со додавката **и**, појавата на определена и неопределена форма кај именките и зачестената употреба на предлогот **на**. Со вака идентификуваните слоговни знаци, нивното озвучување и определените правила на пишување, создадена е еднозначна методологија за препознавање на одредени зборови и за читање на напишаното.

Резултатите од дешифрирањето на средниот текст на каменот од Розета укажуваат на многу повеќе детали кои ги нема во текстот запишан со античко-грчко писмо. Оваа констатација го потврдува сознанието на науката уште од времето на Томас Јанг (1822 година) дека средниот текст е оригиналот. Врз основа на нашите истражувања, ова сознание можеме да го допрецизираме со констатацијата дека декретот на фараонот во средниот текст на каменот од Розета во оригинал е напишан на јазикот на античките Македонци со писмо на *живиџе ѓосџодари*, односно со официјалното писмо и јазик на државата којашто тие ја управувале повеќе од еден век.

Клучни зборови: антички Македонци, писмо, јазик

Inhalt

AUF DEM SPUREN DEN SCHRIFT UND DER SPRACHE DER ANTISCHEN MAKEDONIER

In der Bemühung sind die Resultate präsentiert, die für der Forschung realisiert worden ist, innerhalb dieses Projektes "Deschifrierung des mittleren Textes von der Stein der Roseta".

Es hat sich bestätigt, dass der mittlere Text von Roseta gebraucht wurde, wie auch die silbige Schrift vom Typ Konsonant – Vokal. Identifiziert sind Symbole für 25 Konsonanten. In Benützung der Methode von Kopieren und Drehung (Rotation), im Bereich der Schreibung, demmit wurde eindeutig ausgewählt die Art der Verbindung des Symbols für Konsonante mit 4 oder 8 Vokale. Jedoch nicht oft gebraucht wurden auch Symbole für Schreibung von isolierte Vokale und Konsonante identifiziert. Im analysierten Text, neben der Schreibung von silbige Zeichen nebeneinander gestellt, wurden häufig die silbigen Zeichen ein aufeinander gestellt, und zwar in Form von Ligaturen. Jedoch in eine kleine Zahl identifiziert worden auch ein Paar piktografische Symbole.

Die Ausschreibung von identifizierte silbige Zeichen, einsame Konsonante und Ligaturen wurden realisiert durch Gebrauch von Archaismen von Dialekte der gegenwärtigen mazedonischen Sprache.

Im analysierten Text, der von Rechts nach Links geschrieben ist, ohne einer Zwischen-
distanz der Wörter und Trennung der Sätze, in einer ununterbrochenen Reihe, wurde mehr als
160 Wörter identifiziert, die ihre Bedeutung beinhaltet haben bei einige Dialekte der gegenwärtigen
mazedonischen Sprache. Durch die Analyse identifiziert wurden auch ein Paar gramatische
Regeln, die bei der heutigen mazedonischen Sprache bekannt sind, wie zum Beispiel die
Gründung des superlatives bei Adjektiven mit dem Prefix “über” – als Vorsilbe der superlativen
Form, Plural bei den Substantiven mit der Zufügung “und”, im Gebrauch von definierte und un-
definierte Formen bei den Substantiven und der öftere Gebrauch von der Präposition “zu”. Mit so
identifizierten silbige Zeichen, deren Aussprache und definierte Schreibung, wurde eine eindeutige
Methode gegründet, zur identifizierung der bestimmten Wörter und des lesens des geschriebenen.

Die meist gebrauchte Variante (Kombination) von Wörter, wurde im Ganzen die Art
der Wendung der Menschen gegenüber des Pharaons gegeben, mit allen Epiteten, Vorname,
Nachname und Spitzname. Interessant sind auch die Namen deren Eltern und deren Vorfahren.
Charakteristisch ist, dass in allen Fällen die eigenen Namen dargestellt sind, und bei der Über-
setzung in anderer Sprache (antisch Griechisch) verschwindet der originale Ausdruck, aber die
Bedeutung bleibt beinhaltet.

Identifiziert wurde der Name des Hauptgottes (im original mazedonischer Sprache
geschrieben als “SE”, auf Deutsch deskribiert als “ZCHE”) – und das Bedeutet **der Gott des
Sommers**, der im Text die gleiche Epithät als der Pharaon hat. Für einige Götter, neben dem
antisch- mazedonischen Namens, wurde auch der antisch-egyptischen Name geschrieben, und im
Vergleich mit dem dritten Text des Steins wird auch der antisch-griechische Name identifiziert.

Zum ersten Mal für einen selben Gott haben wir alle drei Namen, des antisch-egypti-
sche, antisch-mazedonischen und antisch-griechischen, im Falle des Gottes **Ananeza**, dann der
Gott **Li** und der Gott **Osiries** respektiv. Charakterisch ist, das alle Namen der antisch-
mazedonischen Götter einsilbig sind.

Mit der Deschifrierung des Inhaltes der letzten Reihe des analysierten Textes, hat sich
herausgestellt, dass der Pharaon befiehlt, dass das Dekret in den Briefen gegeben wird (geschrie-
ben) in Entiteten der damaligen egyptischen Gesellschaft, und zwar: die Hauptpriester, die le-
benden Herren und den Danaischen. In der Zeit, in Egypten herrschen die antischen Makedonier,
und eben diese versteht der Pharaon unter dem Namen lebende Herren.

Die Resultate der Deschifrierung des mittleren Textes von Stein Roseta, zeigen an
mehrere Details, die im Text des antisch-griechischen Text nicht vorhanden sind (zu sehen sind).
Diese Feststellung bestätigt die Schlussfolgerung der Forschung von der Zeit des Thomas Jang
(1822), dass der mittlere Text ein Original ist. Aufgrund unserer Forschung, könnte diese
Schlussfolgerung präzisiert werden, mit der Feststellung, dass das Dekret des Pharaons im mit-
tleren Text des Steins von Roseta, wurde im Original in der Sprache der antischen Makedonier
geschrieben, und zwar im Schrift der **lebenden Herren**, bzw. Mit der offiziellen Schrift und
Sprache des Landes, die sie mehr als 100 Jahren geleitet haben.

Schluselwoerter: antischen Makedonier, schrift, sprache

Резюме

ПО СЛЕДАМ ПИСЬМА И ЯЗЫКА АНТИЧНЫХ МАКЕДОНЦЕВ

В данном труде предлагаем презентацию результатов исследования, проведенных в рамках проекта «Дешифровка среднего текста с камня из Розеты».

Сделано уточнение того, что в среднем тексте на камне из Розеты использовано слоговое письмо типа согласная-гласная. Утверждены символы для 25 согласных. Используя процедуру перерисовки и ротировки на плоскости писания, выделен однозначный способ связывания символа согласного с 4 или 8 гласными. Хотя редко используемы, мы выделили также символы для написания изолированных гласных и согласных. В анализируемом тексте, помимо написания слоговых знаков рядом друг с другом, часто использовано и написание слоговых знаков друг над другом, в форме лигатур. Хотя в незначительном количестве, в тексте также выявлены некоторые пиктографические символы.

Озвучение выявленных слоговых знаков, изолированных согласных и гласных, проводилось с использованием архаизмов из диалектов современного македонского языка. В анализируемом тексте, который написан справа на лево в непрерывном ряду, без расстояния между словами и без выделения предложений, нами выявлено свыше 160 слов, которые сохранили свое значение в диалектных словах современного македонского языка. Также установлено определенное число грамматических правил, которые дают о себе знать и в современном македонском языке, как например, формирование превосходной степени имен прилагательных с приставкой *най-*, потом, формирование множественного числа имен существительных с флексией *-и*, а также существование определенной и неопределенной форм существительных и учащенное использование предлога *на*. С помощью данным образом установленных слоговых знаков, их озвучения и определения правил их написания, установлена однозначная методология по идентификации слов и чтению написанного.

Результаты дешифровки среднего текста на камне из Розеты указывают на существование в нем гораздо большего числа деталей, которых нет в тексте, записанном древне-греческим письмом. Данное доказательство подтверждает положение науки еще со времен Томаса Янга (1822 года) о том, что средний текст является перво-источником. На основании наших исследований можно доуточнить данное положение в том, что подлинный указ фараона в среднем тексте на камне из Розеты написан на языке античных Македонцев и на письме живых владетелей, точнее на служебном языке и письме государства, которым они правили свыше одного века.

Ключевые слова: античные Македонцы, письмо, язык